

ชื่อวิทยานิพนธ์ การสื่อความหมายของบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงาน

ผู้วิจัย นายทศพร จิตรอาสา **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.

ศิริวรรณ อนันต์โท **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์วิธีการสื่อความหมายด้วยการเล่าเรื่องของบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงาน (2) วิเคราะห์วิธีการสื่อความหมายในระบบสัญลักษณ์ของบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงาน (3) ศึกษาการรับรู้ของผู้ใช้แรงงานถึงการสื่อความหมายของบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาวิเคราะห์บทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงาน โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูล 4 ประเภทคือ บทเพลง วัตถุที่ให้ความหมาย บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง บทเพลงที่ศึกษาคัดเลือกจากบทเพลงของศิลปินไมค์ ภิรมย์พร 5 เพลง และศิลปินค่าย อรทัย 5 เพลง โดยคัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงาน มียอดจำหน่ายสูง และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการรวบรวมบทเพลง ซิติเพลง และเอกสาร และสัมภาษณ์ผู้ใช้แรงงานจำนวน 20 คน แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีการเล่าเรื่องและทฤษฎีสัญวิทยา มาวิเคราะห์และสร้างข้อสรุปนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงานใช้วิธีการการเล่าเรื่อง โดยนำวิถีชีวิตของผู้ใช้แรงงานมาเป็นตัวละครหลักในการเล่าเรื่อง โครงเรื่องส่วนใหญ่มักเป็นโครงเรื่องเกี่ยวกับชะตากรรมในการดำเนินชีวิต แก่นเรื่องเป็นการต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในชีวิตของคนจนและคนมีการศึกษาน้อย มักวางปมเงื่อนไขความขัดแย้งเรื่องชนชั้น ความแตกต่างระหว่างชนชั้น สถานภาพ ความรวยความจน ของผู้ใช้แรงงาน นำปมความขัดแย้งนั้นมาสร้างเป็นบทเพลง โดยอาศัยโครงสร้างการเล่าเรื่องแบบ 3 องค์ คือมีตอนต้น ตอนกลาง และตอนจบ (2) บทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงานใช้วิธีสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ โดยการนำวิธีการสื่อความหมายแบบคู่ตรงข้าม และวิธีอุปลักษณ์ มาใช้ในการประพันธ์บทเพลง โดยการสื่อความหมายผ่านถ้อยคำ วลี และประโยคที่มีความหมายแฝง รวมทั้งซ่อนปมแฝงเร้นหรือมายาคติผ่านทางระบบวัฒนธรรมเกี่ยวกับ ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี วิถีชีวิต วัตถุสิ่งของ (3) ผู้ใช้แรงงานรับรู้ถึงความหมายของบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงานได้ไม่ยาก เพราะเนื้อหาของบทเพลงเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับระบบความคิดความเชื่อดั้งเดิม รวมทั้งการใช้วิธีการเล่าเรื่องตามชนบท ที่ผู้ใช้แรงงานคุ้นเคยมาก่อน จากการเล่าเรื่องผ่านสื่อแขนงอื่น เช่น ลิเก ลำตัด หมอลำ ละครโทรทัศน์ จึงทำให้สามารถเข้าใจความหมายได้ ตลอดจนผู้ใช้แรงงานยังมีความเชื่อว่า ศิลปินผู้ถ่ายทอดบทเพลงมีความเป็นตัวแทนของคนที่มีสถานภาพเดียวกันและมีความรู้สึกร่วมเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้ใช้แรงงาน นอกจากนี้การมีเพลงลูกทุ่งและศิลปินเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย ยังเป็นการสร้างพื้นที่ในโลกอุดมคติให้แก่ผู้ใช้แรงงานอีกด้วย

คำสำคัญ การสื่อความหมาย เพลงลูกทุ่ง ผู้ใช้แรงงาน

Thesis title: The Communication of Thai Country Songs for Laborers

Researcher: Mr.Tosporn Jitarsa; **Degree:** Master of Communication Arts;

Thesis advisors: (1) Nattawat Suttiyotin, Associate Professor; (2) Police Lieutenant Colonel Dr. Siriwan Anantho, Assistant Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of this study were to analyze the communicative meaning of laborer-themed content of Thai folk songs in terms of (1) storytelling methods; (2) symbolism; and (3) the perception of laborers.

This descriptive study obtained data from four sources: lyrics, objects (music CDs), informant interviews with 20 laborers, and related documents. The selected songs include five songs performed by a male singer, Mike Piromporn; and another five by a female singer, Tai Orathai. These songs, which were about laborers, were popular among laborers. They became hits. The data was analyzed through narrative theory and semiology.

The results were as follows: (1) These songs take laborers' lifestyles as the main theme. Most story lines focus on destiny, and how poor and less-educated people overcome problems and barriers. Conflicts related to class, social status and wealth are put into lyrics. They consists of three-act narrative tales, i.e. a beginning, middle and end; (2) In writing these songs, both paradigmatic and metaphoric communication take the form of words, clauses and sentences that have latent meaning and hidden complexities or myths concerning cultural systems like beliefs, values, traditions, lifestyles and objects; and (3) Laborers can perceive the meanings of these songs easily, as their content can readily be found in their daily lives and were consistent with existing belief systems and conventional storytelling methods that laborers were accustomed to, such as *likhe*, *lamtat*, *mawlam* and television dramas. Laborers also believe that singers come from the same background as them and were thus empathetic with them. Finally, folk songs and folk singers in Thai society can build a space in an ideal world for laborers.

Keywords: Communicative meaning, folk songs, laborers